

# Ἡ Ἰωνικὴ Ἐπανάστασις

Πῶς προεκλήθη καὶ ποίαν τροπὴν ἔλαβε Ἡλ. 101 ΑΒ.  
1486/1439

Μετά τὴν ἀνακοπήσαν σκυθικὴν ἐκστράτειαν, τῆς ὁποίας ἐγνώρισαν ὅσες δραματικές φάσεις εἰς τὸ προηγουμένον, ὁ Δαρεῖος, ἀποχωρῶν εἰς Ἀσίαν, ἀφῆκεν εἰς τὴν Εὐρώπῃ ἰσχυρὰν Περσικὴν δύναμιν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μεγαβάτον, ἐπὶ σκοπῇ νὰ συμπληρώσῃ τὴν κατακτῆσιν τῆς Θράκης.

Ἡρωικὴν ἀντίστασιν ἀντίστην, ἡ ἐπὶ τῆς Προποντίδος Πέρσης, τῆς ὁποίας διωγὸς ἡ πτώσις ἐσημάνεν ὀριστικὴν ἐγκατάστασιν τὸν Περσῶν ἀπὸ τῆς παρὰ τῆς Θράκης καὶ μέρους τοῦ Στρυμόνος, ὅπου ὁλοῦν τὰ Ἑλληνικά φύλα προσέφερον ἡγὴν καὶ ὅμοις εἰς τὸν Πέρσῃ βασιλεῖα, ἀναγνωρίζοντα οὕτω τὴν κυριαρχίαν του.

Φυσικῇ, ἡ Περσικὴ ἐπέκτασις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σταματήσῃ ἐπὶ αὐτοῦ. Ὁ Μεγαβάτης, διαβάς τὸν Στρυμόνα, υπέταξε τοὺς Παιῖνας, τοὺς δὲ Μακεδόνας, τοὺς ὑπὸ τὸν βασιλεῖα Ἀμόνταν, κατέστησε φόρου ὑποτελείς. Καὶ τότε ἐγένετο μία διαδοχικὴ μεταποικισμὸς πληθυσμοῦ. Κατὰ προσωπικὴν διαταγὴν τοῦ Δαρείου, μέγα πλῆθος Παιῖνων μετεφέρθησαν εἰς Ἀσίαν καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς Θυρίαν. Ἡ μεταποικισμὸς πληθυσμὸν ἀπέτελε ἀνεκὰθεν βάσιν τῆς διοικητικῆς πολιτικῆς τῶν Ἀνατολικῶν κρατῶν.

Ἀργότερον, ἄλλος Πέρσης στρατηγὸς υπέταξε τὴν ἡμῶν καὶ τὴν Ἰμβρον. Ὅταν κατελήφθησαν καὶ τὰ δύο στρατηγικὰ σημεῖα, οἱ Πέρσαι εὐρισκόντο πλέον εἰς τὰ πρόθρονα τῆς Ἑλλάδος. Ἐκεῖνο διωγὸς ποὺ κατέστησε ἀκόμη περισσότερον ἐμφανὴ τὰ σχέδια τῶν Περσῶν περὶ κατακτητικῆς τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἡ αὐτόχημα προδοτικὴ στάσις τοῦ Ἰππίου. Αὐτός, κατὰ τὸ 506 π. Χ., ἀφ' οὗ ἀπέμεινε ἐντελὲς ἡ ἀναλὺσις τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀθηνῶν διὰ τῆς βοήθειας τῶν Σπαρτιωτῶν, ἀπετάθη εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Δαρείου Ἀρταφέρνην, σατράπην τῶν Σάρδεων, καὶ ἐξήτησε τὴν βοήθειάν του περὶ καταλήψιν τῶν Ἀθηνῶν, ὁποῦ καὶ νὰ ὑποτάξῃ τοὺς Ἀθηναίους ὑπὸ τὸν Μέγα Βασιλεῖα.

Εὐθὺς ἀμέσως, ἐν τούτοις, συνέβη κάτι πολὺ τραγικώτερον ἀπὸ καὶ θλιβερότερον. Οἱ ἴδιοι Ἀθηναῖοι ἐστειλαν πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀρταφέρνην καὶ ἐξήτησαν τὴν βοήθειάν του ἐναντίον... τῶν Σπαρτιωτῶν. Ὁ Ἀρταφέρνης εἶχε ἤδη τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἔκρινε σκοπιμώτερον νὰ χειρισθῇ μὲν περισσοτέρως διπλωματικώτερον τὸ ζήτημα, ὥστε ἀποδοῦν τοὺς περισπωμένους μετὰ τὴν διεδούσιν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἀπέμεινε λοιπὸν τοὺς Ἀθηναίους πρέσβεις λέγων εἰς αὐτοὺς ὅτι ὁ μόνος τρόπος ἐξασφαλισμῶς τῶν ἦτο νὰ ἐπαναφέρουν τὸν Ἰππίαν.

Ὁ Ἀρταφέρνης ἐπαίειν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπὶ δὴ ἀδεχομένον. Ἡ οἱ Ἀθηναῖοι δὲ ἐπανεφέρουν τὸν Ἰππίαν, ὅποτε ἡ Περσικὴ διεδούσις δὲ ἐπρωγαποποιεῖτο αὐτομάτως καὶ ἀκόπως, ἡ δὲ ἡρωϊκὴν καὶ συμφορηθὸν πρὸς τὰς συμβολὰς του, ὅποτε ἡ... μεμνῶμεν τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν Ἀθηνῶν βασιδικαίου ἀμέσως

ἐπέμβαιον τῶν Περσικῶν στρατευμάτων. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπερρίψαν τὴν σκυθικὴν βουλὴν.

Ὁ Ἀρταφέρνης ἠναγκάσθη, ἐν τούτοις, νὰ ἀναβάλῃ προσωρινῶς τοὺς ἀπὸ τὰ σχέδιά του, λόγω παρεμβλήθησαν ἐν τῷ μεταβῶν γεγονότων. Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Προποντίδος καὶ τὸν νῆσον τοῦ βορείου Αἰγαίου, οἱ Πέρσαι κατεῖχον σπουδαία στρατηγικὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἤρχισαν ἤδη νὰ χρησιμοποιοῦν ὡς ὀχυρῆται. Ἡ μεταστρέφῃ τῆς κατακτητικῆς Περσικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία ἐγκατέλειπε πρὸς τὸ παρὸν τὰς πρὸς Ἀνατολὰς ἐλπίδας τῆς καὶ ἡνέρις τὴν Δύσιν, ἀπέτελε σαφὲς μαρτυρικὸν περὶ τοῦ ὅτι οὐτε οἱ σατράπαι οὐτε ὁ Μέγας Βασιλεὺς ἐμελλαν νὰ περιορισθῶν εἰς τὰς μέχρι τὸν ἥδη κατεχομένον φιλοδοξίας των.

Εἰς τὴν πλουσίαν Νάξον, ὁ ἄλλος ἐξεδίδοις τοὺς ἀριστοκράτας ἐκ τῆς ἐξουσίας. Αὐτοὶ κατέβησαν εἰς τὴν Μίλητον, μὲν σημαντικὸν ἀριθμὸν παρῶν, καὶ ἕνα μέρος τοῦ στόλου τῶν Ναξίων καὶ 8.000 περίπου ὀπλίτας. Τότε, ὁ μαρδοχὸς τύραννος τῆς Μιλήτου Ἀρισταγόρας, συμμῶν ἐβένθη τὴν παράκλησιν τῶν ἀριστοκρατῶν πρὸς κατὰ τὴν τῆς Νάξου, ὅπου τὴν ἐπικυριαχίαν τῶν Περσῶν, ἀλλὰ καὶ μεταδὸς αὐτοπροσώπως πρὸς τὸν Ἀρταφέρνην, παρέστησαν ὡς μοναχικὴν τὴν εὐκαιρίαν τῆς Περσικῆς ἐπικρατήσεως, ἐὰν ὁ σατράπης τῶν Σάρδεων τοῦ παρίεχε περὶ τὰ ἐκείνην ἡμέραν καὶ τὴν ἐθικὴν τοῦ ὑποσχεθῆναι. Ὁ Ἀρταφέρνης ἐνέφερεν διὰ τὰς προτάσεις αὐτάς, πολλοὶ μάλιστα καθ' ὅσον ὁ Ἀρισταγόρας, ἐπύλχανε γαυροῦς τοῦ Ἰστιαίου, ἐγκαθερίκτου, ὅς εἰδομεν. Ἀλλὰ τοῦτοχρονὸς καὶ αὐλικὸς. Ἐπὶ τὸν ὅτι, πλὴν τῆς Νάξου, δὲ ἥδοντο νὰ περιλάβῃ εἰς τὴν σατραπείαν του καὶ ἄλλας νήσους, πιθανῶς δὲ καὶ τὴν μεγάλην Εὐβοίαν, τῆς ὁποίας ἡ ἐπικρατοῦς θέσις ἐσημάνε τὴν ἀπάρχην

τῆς καθυποτάξεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅτι οὕτω ἐξηφοῦν τὴν ἐπὶ τὴν τὸ Ἰστιαίου, τοῦ ἐπικινδύνου κατὰ τὰ ἄλλα συμβούλου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Δαρείου, ὁ Ἀρταφέρνης ἀνεφῆρθε ἀμέσως εἰς τὰ Σούδα, καὶ ἐξέθεσε τὰ σχέδιά του. Ἡ Περσικὴ αὐλή, ἀντὶ τῶν ζητηθέντων ἐκατὸν πλοίων, διέταξε νὰ διανεσθῶσι τὰ διπλάσια. Οὕτω, κατὰ τὴν ἀνοίξιν τοῦ 499 π. Χ. ἐξέπλευσεν ὁ στόλος ἐκ 200 πλοίων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Πέρσου ναυάρχου Μεγαβάτου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἀρισταγόρας, διὰ λόγους ἠθικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ εἰὰ νὰ μὴ ἐκωφῶσιν οἱ Ἑλλήνες τὴν ἐκστράτειαν ἐκ καθαρῶς Περσικῆς, ὅπως καὶ ἦτο, ἄλλως τε.

Ἡ Περσικὴ Αὐλὴ ἀφῆκεν ἐξεπικτεθεσάσθαι τὸν καθορισμὸν τῆς ἐξουσίας τῶν ἑκὼ ἀρχηγῶν. Ἐξ αὐτοῦ δὲ προέκυψε ἑνωσις κατὰ τὸν πλοῦν. Καρὰ πᾶσι ἑμπροστώτερος τοῦ Ἀρισταγόρας, ὁ Μεγαβάτης δὲν ἥδοντο καὶ δὲν ἤθελε νὰ ριψοκινδυνεύσῃ τὸν θάνατόν του εἰς περιπτώσιν ἥττης ἢ καὶ νὰ ἡμῶσι ἐναντὶ τῆς Αὐλῆς εἰς περιπτώσιν νίκης. Διὰ νὰ ἐκδικηθῇ λοιπὸν τὸν Ἀρισταγόρας, ἐνώρισε κρυφίως εἰς τοὺς Ναξίους τὰ Περσικὰ σχέδια. Οἱ Νάξιοι δὲν κατελήσθησαν οὕτως ἐξ ἀποροπῆς. Ἐπεσκοῦσαν ἐν τάχει τὰ τεῖχη των καὶ ἐφρασαν τὸν λῆμνα των, ἐξαναγκάσαντες διὰ τὸν τρόπον αὐτοῦ τοὺς Ἰωνας καὶ Πέρσας νὰ προδοῦν εἰς πολιορκίαν τῆς πόλεως των. Ἡ πολιορκία παρατεθεῖ ἐπὶ τριήμιον, καὶ οἱ Νάξιοι ἐλογον τὴν ἀντοχὴν νὰ τὴν παρατελοῖσαν ἀκόμη ἐπὶ μακρόν. Ἐξητλήθησαν διωγὰς τὰ ἐπιτήδεια τῶν Περσῶν, οἵτινες, μετὰ τετράμημον, ἠναγκάσθησαν νὰ λύσουν τὴν πολιορκίαν.

Συμφέων πρὸς τὰ σχέδια καὶ τὰς μηχανορραφίας τοῦ Μεγαβάτου, ἡ κατασχευὴ τῆς ἀποτυχίας ἐκίνησε ἐπέπεσον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀρισταγόρου, πολὺ περισσότερον καθ' ὅσον



Πέρσας γὰρ ἀνέχεσθαι ἐκείνη τὴν πόλιν καὶ ἀφήσει αὐτὸς ἐπ' ἀρχῆς τὴν ἀληθινὰν ἀρχὴν εἰς τὸν μὲρον περὶ τὴν ἑλπίδα Μιλήτου.

Ἀπὸ τῆς Σκυθικῆς ἤδη ἐκστρατείας, τὰ Σόσια ἐπαύσαν να ἔχουν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς Ἕλληνας τυράνδων τὰν καὶ ἐτοιμαὺς να διαπράξουν τὸ πᾶν πρὸς ἐξουσίαν τῆς ἀτομικῆς τὸν τυραννίας. Τώρα ἡ ἀποτυχία τῆς Νάξου ἐπήρθη τὴν δυστοσίαν τῆς Ἀλφίης.

Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Ἰστιάριος θαρρόν ἐφερε τὰ χρυσὰ τοῦ δεσμῆ. Βέβαιον τὰρα ὅτι ὁ γαμβρὸς του θὰ τὸν ἐδοῖται ἀποσπῆται, ἐμμένουν εἰς αὐτὸν τὴν τύχην ἡ ὁποία τὸν ἐπερίμενε ἐκείνη ἀποτυχία του καὶ τοῦ παρήγγειλε νὰ ἐξέγερῃ τάχιστα ἐπαναστασίαν τῶν Ἰωνικῶν πόλεων κατὰ τὸν Περσῶν. Ὁ Ἀρισταγόρας ἀνεφάρθη ἀμέσως εἰς τὸν δῆμον Μιλήτου καὶ εἰσαγγέλη τὰ περὶ ἐξέγερσας σχέδια, τὰ ὁποία καταπολέμησαν ὁ ἱστοριογράφος Ἐκταίος. Ὁ δῆμος, ἐν τούτοις, ἀπεδείχθη μετ' ἐνδοιασμοῦ τὰς προτάσεις τοῦ Ἀρισταγόρα, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὰ γεγονότα ἐξελιχθῆσαν κατὰ τὸν πλέον ραγδαίον τρόπον. Ὁ ἐκ Νάξου ἐπιστρέφων Ἰωνικὸς στόλος δὲν εἶχεν ἀκόμη διαλυθῆ, ὅταν ἐστάθῃ εἰς τὰς πόλεις ἐκ Μιλήτου δ' Ἀρισταγόρας ὅπως προεβίβει τὸ κίνημα τῆς ἐξέγερσας. Τότε οἱ ἐπιστρέφοντες εἰς τὰς πατρίδας τῶν αὐτὰ καὶ στρατιῶται συνάλσαν τὸν τυράννον καὶ τὰ ἐπαύειν μὲλὴ τῆς Περσικῆς βασιλείας. Ὅλαι αἱ Ἰωνικαὶ καὶ αἱ Ἀσολικαὶ πόλεις ἐκήρυξαν τὴν ἐπανάστασιν, ἡ ὁποία ἐπεκτελέσθη πρὸς ἴσυνον, μέχρι τῆς Λυκίας καὶ τῆς Κύρου.

Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ Ἀρισταγόρας ἐμμένει πρὸς ἐξέγερσας συμμαχίαν ἵνα κατοικήσῃ τοῦ ἀγῶνος. Ἀπυθύνθη πρῶτον εἰς τὴν Σπάρτην, ὅπου ὅμως ἔτυχε ψυχρότατης ὑποδοχῆς. Οἱ Σπαρτιάται, θαυμάσιοι στρατιῶται ἀλλὰ κενόφθαλμοι πολιτικοί, ἀπέρριψαν τὰς προτάσεις περὶ παραγωγῆς βοηθείας, δηλώσαντες ὅτι ἡ ἐπανάστασις τῆς Ἰωνίας ἔχει ἐλὴν ἐντέλως πρὸς αὐτοὺς ἀποσπῆται. Τότε, ὁ Ἀρισταγόρας ἐστράφη πρὸς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἑρέτριαν, ὅπου τὰ πράγματα ἦσαν διαφορετικὰ. Οἱ Ἀθηναῖοι μετ' ἐνδοιασμοῦ διέβλεπον τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα τῆς Ἐπαναστάσεως, ὅμοιο δὲ μετὰς Ἑλληνικῆς ἐξέγερσας δὲν ἀποστείλουν ἐπικουρίαν. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι παρεχώρησαν εἰς τὸν Ἀρισταγόραν 20 τριήρεις, οἱ δὲ Ἑλληνικὴς ἀλλυς πέντε.

Αὐτὴ καὶ ἰαυτὴν ἡ ἐνίσχυσις δὲν ἔτε ἐξουσίαν ἀξιοκαταρρήτως. Ἀλλὰ εἶχε πολλὸ μεγαλυτέραν ἠθικὴν σημασίαν τὸσον ὅσον καὶ τοὺς βοηθούσας δὲν καὶ διὰ τὸς ἐπαναστάτας. Διότι τὸσον εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἑρέτριαν δὲν καὶ εἰς τὰς Μικρασιατικὰς πόλεις, ἀνεκλήθησαν ἐκ τῆς λήθης οἱ παλαιοὶ φυλετικοὶ καὶ ἐθνικοὶ δεσμοὶ καὶ ἀνεγερτοῦσαν διὰ μίαν ἀκρόν φορὰν αἱ Ἀθηναῖαι ὡς μήτηρ τῶν Ἰωνικῶν πόλεων καὶ ὡς κοινὴ τοῦ ἁπτικοῦ πολιταμοῦ.

Ἐν τῷ μεταξύ, οἱ Πέρσαι δὲν ἐμμένουν μετὰ ἔστωρως τὰς χεῖρας. Ἐκάλσαν εἰς βοηθείαν τῶν τὸν Φοινικῶν στόλων. Ἀπὸ ἑνῆρας δὲ ὁ Περσὶς

καὶ ἀπὸ τῆς ἐπικρατοῦσας κατὰ τῆς Μιλήτου διὰ τὴν κατὰ τὴν τὰν περὶ τὸν ἑλπίδα ἀναμνηστικὴν ἐστὶν ἡ ἐπανάστασις καὶ ἡ κατὰ λήψιν τῆς θὰ ἐπέρειρε θαρρὺ ἠθικὴ καὶ ψυχολογικὸν πλῆγμα εἰς τοὺς ἐξέγερσας. Οἱ ἐπαναστάται, ποὺ ἀνέμουν ἀλλως τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν τῶν Περσῶν, ἐκρίνον δι, ἀντὶ νὰ ἀναμείνουν τὴν πολιορκίαν τῆς Μιλήτου, συμπεριφέροντες θὰ ἦτο νὰ ἀντιτάξουν ἐπίθετον ἀντὶ ἀμύντης καὶ νὰ θαδίσουν αὐτὸ πρῶτον πρὸς καταλήγειν τῶν Σάρδεων, ὅποτε καὶ αὐτοὶ οἱ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἀμφιταλαντεύοντο θὰ κατένουν τὴν σφοδρότητα καὶ τὴν ἐκτασίαν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος. Τὴν ἐμπνευσιν τοῦ πολυμήματος αὐτοῦ εἶχον προφανῶς οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ ὁποῖοι περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους ἐκείνου κατέπλεοναν εἰς Ἑρεσον. Οἱ Ἑφείσιοι παρέμειναν ἐν τῷ συνόλῳ τὴν οὐδέρωτον, αὐτὸ δὲ θὰ προεβίβαν τὴν μοιραίαν ἐκθῆσιν τοῦ ἀγῶνος, ἐφ' ὅσον ἡ ὑπόσις τῶν Ἑφείσιων δὲν ἔτε ἀπλῶς στήσις δειλίας, ἀλλὰ καθαρώς προδοτικῆς.

Ἐν τούτοις ἐδρήθησαν Ἑφείσιοι μετ' ἠθικὴν αἰσθημα καὶ προσεφάρθησαν μετὰ μενίστης προθυμίας νὰ χρησιμεύσωσι ὡς ὁδηγοί. Ὅστω οἱ Ἀθηναῖοι, κατέβησαν ἀπὸ τοῦ Τιμῶλου, πρὶν αἱ Σάρδεες προφάσων νὰ λάβουν μέτρα καὶ προετοιμασθῶσι διὰ πολιορκίαν.

Ἡ κατάληψις τῆς πόλεως ἀπεβίβασε τὴν κρισιμωτέραν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης κατὰ τὸν ἀγῶνα. Οἱ εἰσβαλόντες εἰς τὴν πόλιν Ἕλληνας Ἑφείσιους, προέβησαν εἰς τὸ μετὰ τὸ πλῆγμα τῆς πυρπολήσεως τῆς πόλεως μετὰ τὴν πεποιθίαν διὰ τὸ φθῶρος ἐκείνην θὰ εἶχον ἀμεσον ἀνταποκρίναι εἰς τὸν φῶρον καὶ κορυφῶν τὸν ἀνταγῶνα ἀγωνιζομένων. Ἐν τῷ ὑστερῶν ἀπεδείχθη ὅτι ἡ πυρπολήσις ἐκείνη ἦτο

καὶ ἀπὸ τῆς ἐπικρατοῦσας κατὰ τῆς Μιλήτου διὰ τὴν κατὰ τὴν τὰν περὶ τὸν ἑλπίδα ἀναμνηστικὴν ἐστὶν ἡ ἐπανάστασις καὶ ἡ κατὰ λήψιν τῆς θὰ ἐπέρειρε θαρρὺ ἠθικὴ καὶ ψυχολογικὸν πλῆγμα εἰς τοὺς ἐξέγερσας. Οἱ ἐπαναστάται, ποὺ ἀνέμουν ἀλλως τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν τῶν Περσῶν, ἐκρίνον δι, ἀντὶ νὰ ἀναμείνουν τὴν πολιορκίαν τῆς Μιλήτου, συμπεριφέροντες θὰ ἦτο νὰ ἀντιτάξουν ἐπίθετον ἀντὶ ἀμύντης καὶ νὰ θαδίσουν αὐτὸ πρῶτον πρὸς καταλήγειν τῶν Σάρδεων, ὅποτε καὶ αὐτοὶ οἱ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἀμφιταλαντεύοντο θὰ κατένουν τὴν σφοδρότητα καὶ τὴν ἐκτασίαν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος.

Κατὰ τὴν ὑποχώρησιν, οἱ Ἑφείσιοι ἐξοθήθησαν τοὺς Πέρσαις οἱ ὁποῖοι ἐπλευροκλήθησαν τὸν Ἕλληνας στρατεύματα. Ἐπικολούθησαν ἦτα, κατόπιν τῆς ὁποίας οἱ Ἀθηναῖοι συνετάχθησαν εἰς Μιλήτον καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἀθήνας.

Κατόπιν τούτων, τὸ μόνον πρακτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἐκστρατείας τῶν ἦτο νὰ ἐξοργίσουν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Μέγα Βασιλέα ἐναντίον τῶν.

Αἱ ἐκ τῶν ὑστερῶν κρίσεις αὐτὰν δὲν ἀνταποκρίνουν πλήρως πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Καθὼς ἐβασίαι οἱ Ἀθηναῖοι ἐκτελέειαν τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ, οὕτως ἡ ἀλλως, ἐξαραιμωμένη ἡ μὴ ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Βασιλεὺς τῶν Περσῶν δὲν θὰ ἐγκατέλειπε ἀπὸ τὰ κατακτιτικὰ τοῦ σχεδίου. Ὅσον ἀπεβίβασε τὴν πυρπολήσιν τῶν Σάρδεων, τοῦ μοιραίου σφάλματος δὲν συνίσταται εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν πράξιν, ἀλλὰ εἰς τὸ διὰ οἱ ἐπαναστάται δὲν ἀντέδωσαν δεινὸς κατὰ τῆς Περσολυτικῆς ἐπιθέσεως.

Κατὰ τὰ ἀλλὰ, αἱ φθόνες τῶν Σάρδεων ἐπύρουν τὸσον τὰς Ἑλληνικὰς καρδίας, ὥστε μετὰ τὴν ἐκτασίαν τῶν εἰδῶν οἱ ἠττημένοι καὶ ἐξουθενωμένοι Μιλήσιοι παρὰ τὸ πλεονεχθῆναι τὸν Ἕλληνα φίλα ἀπὸ τῆς παρὰ τὸν Βασιλέα μὲχρι τοῦ Κυπριακοῦ πελάγους.

Καὶ ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθησεν...

Εἰς Τὸ ΠΡΟΧΕΟΣ : Ἡ μοιραία ἐκδοσις τοῦ ἀγῶνος.

## Ἡ ΕΛΛΑΣ ΕΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕ ΠΡΩΤΗ ΤΟ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΝ

Πιστεύεται κοινὸς ὅτι τὸ ὑποβρύχιον εἶνε νεωτέρη ἐφεύρεσις χρησιμοποιοῦμεθα τὸ πρῶτον τὰς παραμονὰς τοῦ παγκοσμίου πολέμου. Οἱ Ἕλληνες ἀναγινώσται πρέπει νὰ γνωρίζουν ὅτι τὸ πρῶτον σύγχρονον ὑποβρύχιον τὸ ὁποῖον ἐλαβε μέρος εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις ἦτο τὸ Ἑλληνικὸν «Δελφίν», τὸ ὁποῖον ἀπεκλείετο τότε καταδυόμενον καὶ διὰ ὑποβρύχιον (ὁ τελευταῖος ὅρος ἐπεκράτησεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ πολέμου). Τὸ «Δελφίν» ἐρησιμοποιήθη ἐπιτυχῶς κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους, συμπτῶν μετὰ τῶν λοιπῶν σκαφῶν τοῦ στόλου πρὸ τῶν Δαρδανελλίων. Χάριν τῆς ἱστορίας πρέπει νὰ τονωθῇ ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶνε ἡ πρώτη χρησιμοποίησας ἐν πολέμῳ μίαν ἀκόμη σπουδαιότητα τὴν τελειοποιήσιν τῶν πολεμικῶν πλοίων, τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ αἰσίου. Εἰδικώτερον ἡ ἀτομικότης φρεγάτας «Καρτερία» τὴν ὁποῖαν ἐκυβέρνησεν ὁ Ἀστυγὴς τὸ τελευταῖον ἐτος τῆς ἐπανάστασεως ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ἀμύνηρος σκάφος τὸ ὁποῖον ἐλαβε μέρος εἰς ἐπιχειρήσεις, σημειώσαν μάλι-

στα λαμπρὰν ἐπιτυχίαν, ἀφοῦ καταναυμάχησεν ὁλοκλήρουν μοῖραν τοῦ καύου σκαφῶν παρὰ τὴν Ἰτέαν ἐν τὸς τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου.

Ὁ λόγος ὅμως εἶνε ἐνταῦθα περὶ τοῦ πρώτου ὑποβρυχίου, τὸ ὁποῖον εἶνε κατὰ τρεῖς σχεδὸν ἀιώνας παλαιότερον τοῦ παγκοσμίου πολέμου. Κατεσκευάσθη τοῦτο ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ 1620 ἀπὸ τὸν Ὁλλανδὸν μηχανικὸν Βᾶν Ντρέμπελ καὶ εἶχεν ὅλας τὰς ιδιότητες καὶ σημερινῶ ὑποβρυχίου. Καταδυθὲν εἰς τὸν ποταμὸν Τάμεσιν ἐνώπιον πολλοῦ πλήθους καὶ ἐπιστήμων, κατόρθωσε νὰ πλεύσῃ ἀπὸ τὸ ὕδωρ εἰς ἐάθος τριῶν μέτρων. Ἡ μὲν δυσχερὴς τὴν ὁποῖαν ἀντιμετώπισε ὁ κατασκευαστὴς τοῦ πρῶτου αὐτοῦ ὑποβρυχίου ἦτο ὁ τρόπος μετὰ τὸν ὁποῖον ἐπρεπε νὰ προωθῆται τὸ σκάφος του. Τὴν ἐποχὴν ἐκίνην ὁ ἀτμός δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐφαρμοσθῇ. τὰ πλοῖα δὲ ἐκινούντο δι' ἰστίων διὰ κωπῶν. Ἀντὶ κόμης ὁ Βᾶν Ντρέμπελ ἐφάρμοσε ἑλικά κινούμενον διὰ τῆς μύκῃς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου.